

1883.

Tizenkettedik évfolyam.

TORONTÁL

33-ik szám.

Csütörtök, augusztus 16-án.

VEGYESTARTALMU HETILAP. — A MEGYE KÖZLÖNYE.

Megjelen hetenkint egyszer, csütörtökön.

Szerkesztői iroda:
Fleitz Fer. Pál könyvnyomdájában Nagy-Beeskerekben.
Előfizetési feltételek:
Egész évre . . . 6 frt | Félévre . . . 3 frt
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr.

Hirdetések és mellekletek — utóbbiak a kincstári illetékekkel együtt 1 frt 50 krral számítva — minden nyelven fölvetetnek a kiadóhivatalban. — Kéretik az ígatási díjakat az ígatmányokkal együtt legelőbb szerda reggeli 10 óráig beküldeni, mivel azok különben tekintetbe nem vétethetnek.

Hivatalos hirdetések:
A „Torontál”-ba iktatandó hivatalos hirdetések díjai elől-
egesen beküldendők, még pedig 100 szóig egyszeri hir-
detésért 1 frt, 100—200 szóig 2 frt, 200—300 szóig 3 frt
és így tovább. Azonfelül minden egyszeri beiktatás
után 30 kr. bélyegdíj és az esedékes nyugtábelvétel is
beküldendő.

Magán hirdetések:
A 3-hasábos garmonsorsóhirdetésnél 6 kr., többbszörindél
4 kr. Kincstári illeték minden egyes beiktatásért 30 kr.

Kiadóhivatal:
Fleitz Fer. Pál könyvnyomdaja Nagy-Beeskerekben, hová
az előfizetési pénzek és ígatási díjak küldendők.

Nagy-Beeskerek, aug. 14-ikén.

Annyi összehasonlítási adat terjesztett már elő a felsőházi kérdés iránt, hogy, fölösleges ismétlést kivéve, nincs mit felhozni az ide vonatkozó tényekről. Ezentúl tehát arra szorítkozhatunk, hogy mondjuk el a nagy közönség előtt véleményeinket, vagy egyszerű ötleteinket arról: miképpen kellene főrendi házunkat átalakítani.

Nézetem szerint e kérdésnél két főte-
kintet kell, hogy vezérelje a törvényho-
zást. Egyik, hogy míg a képviselőházban
minden népszerű elem s új tehetségnek
tér nyílik: a felsőházban nagy számmal
legyenek azok, a kik a közigazgatás min-
den ágában hosszabb tapasztalással bir-
nak. Másik, hogy minden érdek képvisel-
ve legyen abban, annyival inkább,
mert a nép választási jogát korlátozni, ca-
tegoriákra szorítani nem lehet. S azért
köznyen megtörténhetik, és meg is törté-
nik, hogy néhány osztály érdeke, vagy
épen nem, vagy csak igen hiányosan tá-
mogattatik az összes nép küldöttei által.

Ezek szerint következők lehetnének a
felsőházat alkotó elemek:

a) Nagybirtokosok, tekintet nélkül a
címre. Ezeknek legnagyobb része most
is részt vehet a felsőházi határozatok-
ban, de tetteleg kis része jelen meg. Talán
célszerűbb volna, ha több (például 8—
10) képviselőválasztó-kerület nagyobb
birtokosai (olyanok t. i., a kik legalább
3000 holddal birnak) összegyűlve, ma-
guk közül választanának két-két küldöttet
a felsőházba. A hol hitbizományok nin-
csenek, következőre a birtok gyakran
megy át más kezekbe, örökös birtokos
pairek nem lehetnek.

Az országos gazdasági társulat is küld-
hetne néhány tagot.

b) Oly gyártulajdonosok s általán ipa-

rosok közül, akik legalább 1000 forint
egyesen adót fizetnek, a korona hína meg
a felsőházba — például huszat, és min-
den iparkamara választana egyet-egyet.

c) Azon kereskedők közül, akik leg-
alább 2000 forint egyes adót fizetnek,
a korona hína meg — például húszat, és
minden kereskedési kamara választana
egy-egyét a felsőházba.

d) Talán nem tulmerész ajánlat, hogy
a művészek is testületileg alakuljanak. —
Avagy csak az anyagi érdekek (iparnak
és kereskedésnek) legyen szabad kama-
rákat képezni, testületileg alakulni? A
szellemi érdekek tán legalább szintoly jo-
gosultak, mint az anyagiak. Ha a mű-
vészi testület alakul, congressusa vagy
kamarája választhatna néhány, például
hat tagot a felsőházba, a koronának is
szabadságában állana még néhányat
meghíni.

e) A tudományos és tanítási egyesü-
letek választhatnának néhány tagot a felső-
házba, a korona is hihatna kitűnő tanító-
kat és tudósokat. Tán nem volna elkor-
ított lépés, országos, általános tudományi és
tanítási egyesületbe pontosítani össze az
akademiát, Kisfaludy-társaságot, orvosok
s természetvizsgálók sat. sat. — hogy ugy
mondjam — töredék társulatait.

f) Minden constituált egyház és való-
színűleg rövid időn mindegyik constitu-
álva lesz — küldhetne autonóm gyüle-
séből (bármilyen legyen ennek neve) néhány
tagot a felsőházba, a korona is meghív-
hatván néhányat.

g) Hogy a jogtársaság (ország, állam)
érdeke külön is képviselve legyen a felső-
házban, a korona nevezhetné tagjainak
a kiszolgált megyei főtiszteltek, a főtelőszé-
kek kiszolgált tagjait, volt ügyvéreket,
házelnököket, követeket (ambassadeurs),
katonai főtiszteltek, volt képviselőket, s
általában azokat, a kik a törvényhozás-

ban s közigazgatásban nagy tapasztalás-
sal birnak.

h) A nagykoru királyi hercegek ezen-
től törvény szerinti tagjai volnának a fel-
sőházban.

Ha a felsőház átalakítása iránti öt-
lem nem tetszik, tán nem fog egészen
visszatetszeni azon ajánlatom, hogy minden
foglatosság külön testületileg alakítassék.
Hitem, hogy valódi szabadság csakis a
körök elválasztása által érhető el. —
Talán a jövő nemzedék ugy fog már
vélekedni az alkotmányról, hogy az a
külön foglalkozások szerint alakított (con-
stituált) külön körök nélkül nem is kép-
zelhető.

A luczernamag haszna hazánk alföldjén.

Mennyivel több állatot tudnánk mi alföldi
gazdák tartani, ha nagyobb súlyt fektetnénk
a luczernatermesztésre! Nyáron át három hó-
napig nincsen esőnk, ez alatt elsárgul takar-
mánytengeri vetésünk, elszeljesen a rétünk,
kopaszra szárad legelőnk, s majdhogy ehen
nem vész jószágunk. Várjuk is ugyancsak az
aratást s ha szabadul a tarló, mi is, állataink
is könnyebben lélegzünk. Pedig ez is csak
egy napról, más napra tengődés. Jön a tél,
a szénás kert üres, répát sem sokat vetettünk,
a rétet alig kaszáltuk meg egyszer, talán két-
szer! Ki telet a marha szalmán is! Ki bizony,
de ennek is mi adjuk meg az arát. Tavasszal
ha van előd növények jószágunk, azt ugyan-
csak vékony borbén kell eladnunk, igás állat-
jainkat meg szántás helyett legelőre kell kül-
denünk vagy legjobb esetben fent járjuk az
ekét, nehogy bele düljön a szántásba a jószág.
S mind ezt azért tesszük, mert sajnáljuk egyik
tablánkat luczernának kiszakítani, pedig mind-
annyian tudjuk, hogy hatszor olyan nagy te-
rületü réteinken felanynyi takarmány sem terem.
A luczerna épen ugy az alföldi takarmány-
vénye, mint a hogyan az akác, az alföldi faja.
És sajnos, hogy még azok is, a kik a balga
erőlködésével, hogy t. i. réjtükön teremjen az
összes szükségelt takarmány, már felhagytak,
s részint répa, részint luczernatermesztéssel

iparkodnak gazdaságaik másik fő ágát t. i. az
állattenyésztés jövedelmét biztosítani, mondom,
még azok is a lehető legmostohabul szoktak
luczernáikkal elbanni. Sok helyen azt tartják,
hogy majd megtisztítja a luczerna maga a
földjét; azt hiszik, hogy elvetve más gond
mar nem is jár a luczernával, mint a kaszálás;
azt hiszik, hogy a félre eső hajlások föld is
elég jó luczernas földnek. Mind ezen tévedés-
nek meg kell adni az arát, mert hanyagul
kezelve, kevesebb a termés, és a luczerna is
hamarabb kivész. Hiába hisszük mi azt, hogy
a luczerna az alföldön 15 évig is él. Igen,
a hol él! De ez nem sok helyütt van, s
legtöbbször 10 év alatt olyan az a luczerna,
mint a magára hagyott rét, van abban minden,
csak luczerna nem.

A luczerna alá ép úgy el kell készíteni
a földet, mint akár a búza alá. Ki kell választani
a legjobb talajt, s főleg arra kell ügyelni,
hogy az ne legyen vizállásos, mert a hol a
viz tavaszkor megáll, ott luczerna kivész. Luc-
zerna elibe legjobb kapásnövényt vetni, hogy
a föld egész nyáron át tiszta maradjon a gaz-
tól. Vagy trágyazzuk meg a talajt vagy vessük
a luczernát jó talajba. Mivel a luczerna esz-
tendeig marad egy helyen s mivel gyökere
két méter mélyre is lemegy, ne mulasztuk el
soha se a talajt öszkor jó mélyen felszántani.

A luczerna szereti a meleget; van is
nyáron az alföldön benne módja, de épen e
tulajdonságánál fogva nem tanácsos majus előtt
vetni. Az alföldön rendszeren zabbal, ritkábban
árpával vetik s ez a fiatal luczernának jó vé-
delem, és a földet sem engedi felgazosodni.
Ha a zabból vagy árpából magot akarunk, ugy
ritkán vessük, nehogy túlságosan buja legyen.

Mikor a védő növény lekerül a földről,
akkor a luczerna is megerősödött már me-
lehetős hosszú gyökérrel néz a télnek elibe.
Azonban botorul jár el az, a ki mindjárt ezen
első évben legelőnek tekint luczernámat. A
növények is, ép úgy mint az állatok legifjabb
korukban kell, hogy növekedjenek, erősbüljenek.
Következő tavasszal, mikor a mező alig hogy
kizöldül, a luczerna már vágható. S így szerzi
a gazdának az örömet egész nyáron. Mikor
már minden lesült és kiszáradt; a luczerna új
meg új kaszálást ad.

S itt van talán helyén, hogy alföldi gazda-
társaimat két gépre figyelmeztessem, melyek
kitűnő szolgálatot tesznek; a kaszáló és a

TÁRCZA

Emlékezzünk a régiokről.

I.
Hogy éltünk 1832-től 1836-ig?

Mint hogy rázott takarmányon tengődő vén
pegazosom prűszkoléseit a „Torontál” vissz-
hangosította, kedvem szottyan a felszárad
szőtte pókháló emlékem táblájáról letörölni,
s minden sujtásos és kipitykésés nélkül
hozzáfogni a hogy is volt hogyhoz?

Biz az úgy volt, hogy 1832. év utolsó
napjaiban megkezdődött Pozsonyban az 1836-ig
egyhuzamban folytatott országgyűlés, melyre
minden megye utasításokkal ellátott, s azok
megtartását a megye színe előtt esküvel meg-
erősítő két követet küldött. Minden követ mellé
egy czifrábnál czifrábnál öltözött csinos huszárt
is rendelt. Minden megye, területéhez s nemes
lakosságához mérve, a követet mellé 6, 12,
sőt 24 iskoláit végezte ifjút is küldött, kik-
nek egy része, mint meg nem jelent mágnás
képviselője, szabad szállást kapott, mely szál-
lásokba a többiek is elhelyezkedtek; így lak-
tunk mi hatan a Schlossbergen, az én egy
szobamban, melyet mint gr. Derseffy Ferencz
küldöttje birtam, — a megye róvására naponta
egy ebédet, vagy ebédrevalót a követek adtak.
Naponkint 1 frt 50 kr. fizetése csak egynek,
az expeditor irnoknak volt, de ez az tán az
időben oly tetemes somma volt, hogy az ily
pénzben úszók mihamar Rothschild-oknak ne-
veztetek, mert egy huszárért négy tal étel,
kenyér és egy meszely bor vala a vendég-
lőkben kapható.

Történt vala anno Dni 1832. die 8. men-
sis Decembris S.-A.-Ujhelyen hat fok a jég-
pont alatti nagy havazás utáni időben, hogy a
megyeház előtt reggel megállott fuvaros
Farkas zsidónak háromlovas, két nagy oldal-
bordás és saroglyás szekere. Dokus László
követünk tudatá velünk a tettes ns. Zemplin
vármegye által kiszemelt tizenkét követbőj-
tárokkal, hogy pakolódzunk fel a két szekérré
s Dobos János expeditor felügyelete alatt in-

duljunk, de ugy viseljük magunkat, hogy
Dobos úr csak jót hallhasson felőlünk. A
hogy Farkas zsidó megpillantá a tizenkét kuf-
fert, ugyanannyi párnaszakót és kalpag-, he-
gedű, sőt guitar-tokokat és még a manikák
által pogácsa, sonka s egyetmással telira-
kott vékanagságu tarisznyákat, bunda, lábtű
s róka farkokat, meg még azt a két oldal sza-
lonnát, melyet a jó gazda Dokus a szekér
oldalára kötötti dekretált, fejcsóválva keresz-
tül simogatta veres szakállát, s óhajtozva
mondá: „Tekintetes urfiai! Ennyi sok okos
kitanult uri ember csak fog mindennek helyet
tudni találni, azért pakolódzunk, mert igen
rövidek a napok”. A megyei hajduk segítsé-
gével elkezdődött a pakolódzás; kötelekkel
lehetőleg körülhálózattak ugyan az egymásra
rakott párnaszakók, kufferra, kuffer-összőkre
a tarisznyák, köpöny-bundák az egymáson
futterek felett, de a hogy felkapaszodtunk a
kakasülökre s indulni kezdték a két csikorogva
recsegő Noe bárkájá, fent a magasba billegve
egymásra néztünk és mintha csak mindnyájan
egy gondoltunk volna, egyszerre elkezdtünk
hahotázva nevetni s rákezdtek a diakorunk
kedves notát „Ecce quam bonum, bonum et
iucundum, habitare fratres — fratres in unum”
s „éljen a haza”-kiáltásokkal másztunk ki
Ujhelyből.

Örökös fészkelődés, de ezen tréfák közt
Sáros-Patakig érve, a hogy az utzagyerme-
kek észrevették a nemes ifjúsággal spēkelt
dromedarhát recsegő alkotványunkat, sipít-
tő örömhanggal hiabálai kezdték: „a komé-
diások jönnek”, s mindig szaporodva, a col-
legiumig éljenzve kísérték, hol 3 primarius diák
várakozott már reánk, hogy bennünket a
„Kutyakaparás” című korcsmánál üdvözleni
kívánó collegium összes polgárságához kísér-
hessenek.

Összeülkezesek után egész lelkesedé-
stelen a kutyakaparásig érvén — a korcsmá-
ból és álsóbb mint a méhraj éljeneket har-
sogtatva körülzajlott bennünket az ifjuság. A
szokott „halljunk szót, halljuk a szép szót”
után, minekutána a zsidóság hullámai lecsen-
desedett, az akkori contrascriba egy csikó-
bőrös kulacsot magasra emelve, reánk kö-
szöntve mondva:

„Itt, ezen a történelmileg nevezetes he-
lyen, hol Rákóczy először osztá ki hű kurucz
rettentetlen seregének a „Pro Libertate” ve-
retett dícső emlékü pénzeket, ezen csikóbőrös
kulacsal, mely ereklejé collegiumunknak,
mert ez Csokonay vitéz Mihály és Kazinczy
Ferencz dícső ajkai is érintettek, üdvözöljük
önöket törvénygyártási vándorlataik kezdetén,
kivánván, hogy a magyarok istene önöket
Zrinnyi, Nádasdy s Frangepan dícsőült szel-
lemei imádságára, hazánk oszlopaivá nevelje
s mindaddig éltesse, míg a magyar a büsko-
moly noták után örömetlen el nem járja
a káliai kettőst!”

Az eget verdeső éljenek s a Rákóczy-
nóta hangzása közt mi egymásután kortyint-
gattuk a csikóbőrösből a lelkesedést, termé-
szetes: hogy minden kortyantó, a levegőbe
emelve érintgető a kulacs karszu derekát.

Hogy mit feleltünk? hogy búcsúztunk? s
tizenny napig tartott néha 12—16 foku hi-
degbeni magyar polaris ezen expedícióba hány-
szor dültünk fel, s mit mindent ki nem áll-
tunk? arról folionokat írhatnék, azért csak
egész rövidséggel említem, hogy Dobos tekin-
télyének zománca a nagy hideg és az ifju
tűz által mihamar lepatogtván, már másod-
napon kiűtött köztünk a respublica és minden
nap más társ ismertetett vezérnek, kinek a
feldülesi pakolódzásoknál, indulás és meghá-
laskörűi rendelkezéseknél, mint Árpádnak a
bétvére engedelmességet ígértünk, mit öröm-
mel meg is tartottunk. Első napon Dobosnak
a csillagsárdánál, vagy is a baragodon tör-
tént detronizációja után én vettem át a kor-
mányt, utánam Szirmay Józsi, őt követte
Eperjessy Pista, úgy Nyeviczky Kristóf, Góz
Antal, Stepán, Mauks, Vldar s így tovább.

Midőn már azon szalonnát, melyet a ta-
nyai és falusi ebek meghagytak, feltepertős
rántottáztuk, valahára megpillantván Pozsonyt,
mint Columbus az Antillákat meglátva, kard-
jainkat kirántva s azokat a levegőben össze-
csapdosva felkiáltánk: Pozsony — Pozsony!
és gyalog a donyába dulledező szekerek előtt
tartottunk ünnepélyes bevonulásunkat.

Pozsonyban akkor már hemzsegett azon
fiatal nemzedék, mely megérlette az 1848-iki
nagy korszakot s melynek cselekvő részesei

is valának. Ezek csoportosan várták az újerke-
zőket s így „éljen Zemplén” hangzott sok
száz ajkrol és a Hollinger kávéházig kísérték,
hol egész hajnalig tartott a megerkeszünk
örömitás „Te Deum laudamus”-a. Servus Bor-
sod, servus Bihar, servus Heves, servus Pesti
Gyuri, Komáromi Zsiga, Zabotchi Ferko, To-
rontái Miklós stb., mert csak így ismertük s
így neveztek egymást, mert sok ideig kikel-
lett annak a fiúnak egyben és másban is kit-
űnni, kit vezetékneven is szólítottunk. De más
idők ezek, melyeket most élünk! Ine ez oly
civilizációs kor már, hogy most meg az alsó-
gymnasialis gyermekek is latogatójegyek ki-
sérletében mutatják meg magokat egymásnak a
nobl manikák és lovagias tatikák öröme! Hja!
denique haladunk!

Volt légyen bár a követnek udvari utasi-
tása, azért bojtárai egy-két stabledis urfi ki-
vételével mind ellenzéki volt, vagy lett. Bö-
vebb ismerkedés végett a redukt teremben
összeseregledvén ezuttal követünk jellemét
kezdtük kitűndökölneni.

A soproniak Nagy-Palokat magyar Ciceró-
nak s egyetemben Solonnak, s a hajnal már
1811-ik, 1825-ik, és 1830-ikban az ország-
gyűlést ebresztgető hangon, is így harsányon
kukurikálóknak és rendithetlen jellemű Ca-
tonak neveztek, mire alakrecsegőtől éljen
és trombitás tus következett. A bihariak:
Beöthy Ödönt, a minden előítéleteket,
gunyskorpiós korbácsa s istennyilakint
sújtó, megtestesült menyörgésű kis kaplár,
de nagy magyarnak jellemezték, mire meg egy
menyörgőbb éljen harsogtatott, még az élje-
nek alatt egyszerre három fu állott az asz-
talon és pedig egy borsódi, egy trencsényi
és egy komáromi, s a borsódi, a csend helyre-
álltával, egész szerényen mondá: „Hárman je-
llemezzük egyszerre követünket, mert mind a
három oly első alispán, kiknek soha eszök-
árnékába se jutott a királyi táblabírótság —
Borsiczky, Pázmándy, Polóczy, a hazafiság szent
hitének ezen egyhárcmsága, a nemzet méltó
büszkesége s rendithetlen oszlopai. Le a ka-
lappal, szóljon a Rákóczy!” és oly éljenfer-
geteg támadt, mely a Rákóczy induló taroga-
tót is elnémítá. — Halljuk Csongrádot! „Mi,
felszólalt a csongrádi, Klausz Gábort hoztuk,

gyűjtőjére. E kettő segítségével nagyon sok napszámot megtakaríthatunk.

Még valamiről hadd szóljak. Sokan dicsekedve mutogatják, hogy milyen szép tő nő a luczernájuk között, s magukkal is elhiteik, hogy hiszen csupa haszonba a luczernabokrok között kiharadt föld szinte terem valamit. No, ez ugyancsak csalfa okoskodás! a minké ugy adjuk meg az árát, hogy luczernásunk rövid néhány év alatt retté válik, mely a mi száraz nyarainkon bizony nem nagy örömmre szolgál. Azután meg, a luczerna sem él meg a levegőtől, annak is kell táplálás, s ha a földet körülötte be hagyjuk gyepesedni, vagy éppen mohosodni, úgy a talaj elmulaszt megakadályozzuk, mert se víz, se levegő nem jut hat belé.

Szükséges tehát, hogy luczernásainkat folytonosan gondozzuk. E célból fogasoljuk meg valami könnyű és éles fogas boronával a luczernát minden tavasszal s ha földünk nagyon kezd gyepesedni vagy mohosodni, úgy minden kaszálás után ismételtük e műtétet. A boronálás még azért is igen hasznos, mert megsérti a luczerna fejeket s a hol ez be-metsződik, ott új mellékhatás képződik.

En azt mondom, az alföldön legkötőbb rít a luczernás s a ki így gondolkozik, az az állattenyésztésből is kaphat legalább is annyit hasznos mint a szemtermelésből.

Mezőgazdasági statisztika.

Ujra hírt vettük, hogy lesz külön mezőgazdasági statisztikai hivatalunk. Bár igaz volna! Jó statisztika nélkül még csak azt sem tudjuk, hányad állunk — s így a jövőbe következtetnünk, számítanunk nem is lehet. S ma már be is ismeri minden művelt ember a statisztika szükségességét s így e tudomány ág is népszerűvé vált.

Még csak néhány századdal ezelőtt még voltak a statisztikának is a maga alchymistái s a kormányok ugyancsak őrizték azon cifrábanl czifrában számsorozatokot, melyeket a központi hivatalok laboratóriumában az őszszádas, kivonás, szorzás és osztás miveletei által előállítottak. Egy központban kellett a társadalmi élet összes adatait rendszeresen feldolgozni. Ma már beismerték, hogy ez majdnem lehetetlenség. Ma a társadalmi élet minden nevezetesebb ágának külön statisztikája van; a fő, a központi hivatal már csak az előkészített dolgok felvételére s a közös czélokra érdeklő adatok összeállítására való. A mezőgazdasági statisztika is csak így fog feladatának teljesen megfelelni, ha mentül több anyaggyűjtő ágazat lesz.

Külföldön kezdeiben a mezőgazdasági statisztika által főleg azon kérdésre kívántak feleletet nyerni, hogy vajon mit bír el a mezőgazdaság s így főleg a földadó és az évi átlagtermék kérdéseiről érdeklődtek leginkább. Azt kellett megállapítani, hogy mennyi terhet lehetne az állam részéről a mezőgazdaságra kiróni, a nélkül természetesen, hogy ez tönkre menne; de egyszerűs mind a nélkül, hogy a társadalom többi osztályai mellett könnyű szerrel felzárkózhassanak.

Egészen más a célja ma a mezőgazdasági statisztikának; ma ennek alapján léphet fel a mezőgazdaság az állam iránt követelésekkel, oly követeléssel, melynek jogosultságát tények bizonyítják. — Ma már nem elegendő, megengedni a gazdának, hogy kedve szerint

gazdálkodhassék, hanem a termelést elő is kell mozdítani s főleg a gyors és olcsó közlekedési eszközök teremtési számára megszerezni. Ez utóbbi az állam feladata. A mezőgazdaság felvirágzásához szükséges eszközök rámutatni, azokat követelni a gazdák feladata. De ezt csak jó statisztikával tehetjük, mert különben vagy azt nem tudjuk, mit követelünk, vagy olyasmint követelünk, a mi csak meddő befektetésre készítené az államot.

Mindenekelőtt magában kell, hogy foglalja ezen intézmény az egész forgalmi statisztikát, ide értve a vámok, vasutak, hajók s más közlekedési eszközök forgalmát. E statisztikában kell, hogy álljanak a gabnaárak. E tekintetben a vidéki vásári árak ma már alig bírnak valami jelentőséggel, mivel a telegraph és vasút segítségével a központi börzei jegyzések körülbelül az egész országra mérvadó. Sokkal hatrabb állunk azonban a földirtok megterhelhetőségét s ezzel összefüggő árverezéseket illetően. S itt, hogy mezőgazdasági statisztikánk csak némileg is megbízható és következtetésekre alkalmas anyagot nyújthasson, a leggyökeresebb reformokat kell (pl. már csak telekkönyveink berendezésénél is) létesíteni. Pedig éppen ezen adatok alapján fogjuk meglátni, vajjon igaz-e, hogy közpirtokosságunk hanyatlása, a birtokok tulajdonság felaprósága, a kis gazda teljes eladósodása s e mai napság egyesek által oly annyira felkapott rémhírek csakugyan valók-e s ha igen, hol keressük hát az orvoslást? Maga ezen egy kérdés dolgot adna egy egész hivatalnak, de meg is érdemli, hogy külön hivatal foglalkozék vele. A földirtok forgalma, ára, a tartozások mennyisége és ingadozásai mind megannyi fontos adatot mezőgazdasági állapotunk helyes megítélésére.

Nem kevésbé fontos tudni továbbá mindazon adatokat, melyek noha az egyes gazdaságokra vonatkoznak, azonban mégis együtt véve az egész ország mezőgazdasági képét nyújtják. Ily például a gazdálkodók és gazdaságok számát, tenyésztett különböző állatok kimutatását, a birtoktesten lévő épületek és magának a földnek értékét (legutóbbi eladási árát vagy bérösszegét) a beruházások értékét (állat, gép), adók, biztosítás, betáblázott tartozás stb. nagyságát. Mindezen adatok összegyűjtése csakis oly egyének, vagy társulatok által volna eszközölhető, kik az illető vidéket jól ismerik, s kik a valóságának megfelelő adatokat gyűjtenének. Hogy azonban az utóbbit elérjük, ahoz mulhatatlanul szükséges nekünk magunknak gazdáknak is belátni, hogy közös bajainkon csakis úgy segíthetünk, ha valódi bajainkat előbb konstataljuk. Mert hiába állítjuk, hogy tönkre megy a gazdaságtal Magyarországon, hiába mondjuk, hogy a szegény parasztnak homstead törvény kell, ha állításunkat nem tudjuk tényekkel bizonyítani, legfeljebb azon szük látókörről, melylyel egyes ember bír, de mely vajmi kevés bizonyíték egy egész országra vonatkozálag. Ismerjük meg mindkét, milyennek a viszonyaink s akkor valódi bajainkat is felismerve, azokat könnyebben orvosolhatjuk. Szolgálatnak erre eszközül a földmivelési ministerium által felállított mezőgazdasági statisztikai hivatal adatai!

A „Gr.-Beckereker Wochenblatt“ színházi referensének.

Mindenki meggyőződését tiszteletben tartom addig, míg az az ország és nemzet kegyelet sorompóján at annak szentélyébe be nem tolatodik s oly érzelmet nem sért, melyeket nemcsak éleszteni, hanem megvédve fenntartani is, legszentebb kötelességünk. — Az izlés jogos egyéni tulajdon. Vannak, a kik a czukros sárga repát inycenzi szempondból fölibe helyezik a töltött káposztának. Az ilyenekkel okos ember nem fog vitkozni, de minden idomos, művelt és szerény biralótól megvárhatjuk, hogy néphymnusunk felett, melynek egyes tetelei hazánkainak legmagasabb érzelmeit és vágyait fejezik ki, oly észrevételeket ne hallasson, melyek a mi hitünkkel és meggyőződésünkkel ellenkeznek.

Hogy a „Gr.-B. W.“ színházi referensének — szerinte — semmi ünnepélyes hangulatot nem keltő néphymnusunk, mint izlés-telen valami, nem tesszük, ez az ő dolga; az azonban nagy tapintatlanságra vall, hogy ezt nyilvánosan ki is fejezi. — En p. ha osztrák államhivatalnok volnék, ha még olyan ellenszenvvel viseltetném is az igen szép zenéjű csész. hymnus iránt, még akkor se iktatnám ellenszenvemet magyar lapha, és pedig azon egyszerű okból nem, mert részemről a legnagyobb tapintatlanságnak tartanám, a nép lelkében élő őszinte kegyeletet profanálni.

Hogy a jelenlegi szinkört építésében és berendezésében primitívnek találja; ez mindössze azt tanúsítja, hogy kevés szinkört látott életében, mert a Róza és Napholcz urak dícséretére legyen mondva, a nagy-beckereki szinkör a budapesti szinkörök mellett is dícséretesen megállhat.

A mondottakat pedig vegye a ref. a legjobb akarathól eredő figyelemzetésnek.

VIDÉKI LEVELEZÉS.

Versecz. augusztus 8-án.

Tekintetes szerkesztő úr!

Engedjen becses lapjában tért e szerény kis tudósításnak: Folyó hó 4-én a hazatérő tanuló ifjuság az első megy. műkedvelői előadást (Liliomfi) rendezte Buday József polg. isk. igazgató úr párfogása alatt, mely mindenben sikerültnek mondható, miután Versecz városának színe - java jelen volt. Itt, hol

a tulajdonképeni magyar oly kevés, ez első magy. műkedvelői előadás sikerültét szinte lehetetlenségnek tartották, mit azonban a felmutatott eredmény megcáfolt. A műkedvelők egész odaadással és jobban, mint bármely vidéki szintársulat, játszottak; a közönség pedig pártolva az ügyet, a nyári „szinkör“ zsufolásig megtelt; a tiszta jövedelem 50 forintnál több volt, mely összeg a vereskereszt növegyelet verseczi fiókegylete javára fordított.

A színi előadást táncvizgalom követte. Magyar nemzeti tánczcal kezdődött és daczára annak, hogy a tánczrenden változatos tánczok voltak előírva, az általános kérelemnek engedve, a rendezőség többet csárdással volt kénytelen felcserélni. A színpem körül jelen voltak: Dr. Seemayerné, Fehér Sandorné (Paulisról), Romanné, Gettmanné, Hirschmanné, Grünwaldné stb. úrnők. Held Mariska, Grünwald Mariska, Thier Mariska, Hirschmann nővérek, Fehér nővérek (Paulisról) Gettmann nővérek, Popp Otília (Facsetről), Pfaller Emilia, Trojcsák Bertha stb. úrhölgyek.

Ezen első magy. műkedvelői színi előadás sikerülte Versecznek csakis dicsőre vált. Vajha ezen elsőt több ilyen is követné!

Eljének a verseczi magyar érzelmi polgárok!

Alázatos szolgája Szabó József.

Színészet.

A Geröfy-Geröfyé firmának nincs szüksége dicsőretünkre. Egyes tagjainak jeles képzettsége, fedhetlen erkölcsi magaviselete, bármint kör által elfogadható illendős és tisztességes megjelenése, országzerelte biztositottak számukra az erkölcsi és művészi hitelt és elismerést, melyet megérdemelnek.

Csak ismétlésekbe esnék, ha elmondanók, hogy Geröfy társasága az ország legjobb vidéki társaságai közé sorozható. Mind a drama, mind az ének kelően vannak képviselve, s ha itt-ott mégis némi hézagok észlelhetők, az időszakunk üzleti szelleméből eredő azon kaphodásnak tulajdonítható, mely a nagyszámú vidéki igazgatóságok nyomán, az egyes tagok állandósítását megnehezíti.

Geröfy rutinirított művészi képzetelt tanult színész. Hangja szerepeit mérten, szabályszerűen alkalmazott, plastikája és öltözködése kifogástalan, jellemzése hű, reproductioja hamis Pathostól menten, a szerző intentionjának megfelelő.

Geröfyé még ma is az a kedves színpadi jelenség, a mi volt éveket ezelőtt. Mint-hacsak a színpad volna eltöltött létköré, amint a szív és kedélyvilágot feltüntető deszkákon megjelenik, azonnal örömtől sugároznak arcza, szemei ragyognak, járásában s minden mozzanatában meg van az a keresetlen kerekdedség, a mely nélkül a különben elfogadható játék mellett is hatni lehetetlen. Mint operette énekesnőt a fulnek és szívnek egyiránt tetsző hangjával, a vidék első operette énekesnőjének nevezhetjük.

A személyzet többi tagjait, az eddig felmutatott szerepekben fogjuk ismertetni.

„Odette“ kétségtelenül nagy, hogy ne mondjam, merész vállalkozás volt a hettől előadás, midőn Sardounek európai hirre jutott Odette-je került színre. Nagy vállalkozásnak mondom nemcsak azért, mert e színműben az emberi indulatok és szenvedélyek oly harca van mesteri kézzel ecseelve, melynek plastikus és hatásos visszaadása még elsöranu és az alakító művészet tőpontján álló színészeknek is ritkán sikerül teljesen; de ettől eltekintve is az újabb francia társadalmi színműveknek általában és Sardou darabjainak különösen egy oly közös tulajdonságuk van, mely már a priori kizárja a teljes sikert kisebb vidéki színpadokon: Értsem az egyes szerepeknek, még a legkisebb és legjelentéktelenebbnek is a részletekig menő kidomborítását és finom árnyékolását, úgy hogy még az utolsó szobalány szerepe is a maga nemében rutinirított és ügyes személyesítőt igényel. Innen van, hogy egyrészt nagy színpadokon, hol megvan erre a kellő anyag, e darabok oly mesés sikert aratnak, míg másrészt kisebb személyzettel rendelkező színpadon még egyes szereplők kiváló volta mellett sem oly teljes a hatás, mint azt az egyes alakítások után várni lehetne. A hatás épen az egésznek művészi egyöntetűségében áll, s egyes gyengeségek az egésznek becsét kisebbítik.

Szem előtt tartva már most ezen a dolog természetében rejti és így legyőzhetlen nehézségeket, azt kell mondanunk, hogy az előadás nemcsak megfelelt a várakozásnak, de egyes részeiben azt jóval túlszárnyalta. Maga Odette szerepe jó kézhöz volt, daczára némi fogyatkozásoknak, melyek legyőzése más különben is nehéz. Cs. Szabó Ilka asszony különösen az első felvonás végjelentében és az utolsó felvonás nagy jelenetében, az anya és gyermeke ez idegrázó és szívet rendítő találkozás alkalmával jól, helyenkint művészi szíleg játszott, úgy, hogy a közönség kitüntető tapsai valódi érdemet jutalmaztak: csak hangja fátyolozottsága gátolta abban, hogy művészi alkotásában a tökélyt elérje. Gyengébb volt a harmadik felvonás; a morphin — a loin ecseletele egyhangú volt, a gróffal való jelenetben pedig a küzdelem hullámzása, a húságához ragaszkodó nő és szenvedélyes anya habozása, a rögtöni átmenetek feltüntetése oly művészi erőt igényel, melylyel a vidéki színpadon ritkán vagy sohasem találkozunk. Különbözik, hogy egyszer mondjuk, a szerep jóval túlszárnyalta várakozásainkat s a közönség tüntető tapsai is bizonyították a ha-

lást, melyet a művésznőnek elérnie sikerült. Mellette mindvégig művészi alakítás volt Geröfy gr. Ciermontja: Az 1. felvonásbeli elfogultságtól eltekintve jeles volt Mészáros Philleppe is; rokonszenves hang, jó alak és könnyed társalgási modorával nagy reményekre jogosít a társulat e tagja; csak az érthetetlenül gyors beszédet kerülje, s általában tisztább kiejtéshez s fesztelenebb mozgáshoz szokják. Kutassy J. k. a. Perangere-je érzelmes bensőséggel volt eljászva, s megerdemelte a tapsokat, melyekben résztvett. Ha még Hajnal Ilon k. a. sikerült naiv menyecskejét és Fehérváry kedélyes Bechameljét említnék, elmondottuk nagyjából megjegyzéseinket és csupán arra kérjük az igazgató urat, hogy a völgények külső megjelenésére nagyobb gondot fordítasson; mert a Csige úr Cardaillan-ja nem lép Perangere rajongó szerelmét megmagyarázni.

Az operette személyzet is elég gondtal van arra nézve megválogatva, hogy az e generében nem túlságosan követelő közönséget kielégíthesse. Lenkey, Marczell Csige, mint az operettekben segédkezők is, az összhangzást nem rontó keretét képezik annak a zene rajznak, melyet a mesterek: Geröfyé és Balog Árpád alkotnak.

Alig lehet rokonszenvesebb valamit képzelnünk, mint Balog Árpádnak lyrailag szelid, hajlékony, a szívhöz szóló kedves hangját, mely nagy tért nem fog ugyan soha elfoglalni, de az elfoglaltat művészi harmoniában fogja betöltöni.

A ki az „Üdvöskében“ a Geröfyé és Balog kettősben gyönyörködhetett, azt az élvét, a mit ez operette részlet nyújtott, soha se fogja elfeledni.

Sz. Erdei Berta iskolázott játékaival és sokat ígérőleg fejlődő kellemes hangjával, szinte egyik kiválóbb tagját képezi az operette személyzetnek. Az a bizonyos élesség, mely hangjában olykor feltűnik, az okszerű hang gazdálkodás mellett, idővel remélhetőleg az előadott zenerész harmoniájába fog beolvadni. Az elismerést, olykori tapsokat már most is kiérdemelte.

Geröfyé mint donna Juanita, dicsőre válnék bármint hírneves operette társaságban. Ugyan e darabban pedig gyermek szerepében elragadná még a legkövetelőbb műbíralókat is.

Lenkeyné Emma, a Geröfy társulat prima ballerínája, szakmájához illő szép sugar termetével, kerekded, kecseljes tánczával, az ismétlődő kihívásokat és tapsokat méltóan kiérdemelte.

Geröfy (s ezért köszönetet mondunk neki) jeles társaságával bebizonyította, hogy a követelőbb N.-Beckereken is lehet közönséget teremteni.

Következő darabok tüzetek ki e bérlet-folyamban: Ma csütörtökön bérlet 6. szám „Milimári“, a pesti tejárus leány. (Geröfyé egyik legjobb szerepe.) — Szombaton bérlet 7. sz. „Boccaccio“. — Vasárnap bérlet 8. sz. „Tót leány“. — Hétfőn bérlet 9. sz. „Toborzás“. — Kedden bérlet 10. sz. „A hol unatkozunk“. — Szerdán bérlet 11. sz. „Fatinicza“. — Csütörtökön bérlet 12. sz. „Vajunk el“. — Operette újdonság — A furcsa háború“, melynek egy kiállítására valamint betanítására Geröfy igazgató nagy gondot fordított, előre is felhívjuk a n. é. közönség becses figyelmét.

Augusztus 19-én ő felsége születés napja alkalmából ünnepélyes előadásul „Mátyás király első kalandja“. A hazafiai kegyelet e magasztos ünnepeken kellő pártfogolást kérünk a derék igazgató részére is.

HIRHARANG.

* **Isteni tisztelet.** Folyó hó 17-én este 7 órakor, mint ő Felsőge születése napjának előestéjén, a helybeli izrael. templomban ünnepélyes isteni tisztelet fog tartani.

* **Mindannyiszor ünnepet ül** Ielkem, valahányszor olyan ismerőssémmel találkozom, a kihez az igaz barátság kötelekei csatolnak. Szabadságharcunk napjai megpróbálták a legerősebb honfiai jellemeket s a kik e tisztító tüzölő ép szívvél és lélekkel jöttek elő, azoknak sikeres közreműködésére bízton számíthat a haza és emberiség. A mult napokban ilyen kedves szeretetreméltó vendége volt Nagy-Beckerekeknek. T. a. I. á. E. de zagrabi kanonok, azon ma már kevesek közé tartozik, kik hazánk magasztos és szép, de nehéz és vesztretjő napjaiban a küzdők közé sorakozva, a legszentebb hazafiai tulajdonokat mai napig hiven megőrizték. Az alispán és főjegyzőnél adott ebédén és a főispánnál rendezett estélyen, a hol kedves vendégünknek barátai és tisztelői együtt voltak, társalgásunk folyama alatt vissza repkedtünk lelkeinkkel a multba, s míg mi öregebbek, új erőt nyertünk emlékezéséből, a már egészen más létkörben élő fiatalság a tiszta önérzet biztosságában lelkesülten hallgatott mint egy jelezve, hogy a haza és uralkodója szolgálátában elődei követni fogja. Kedves vendégünk pár nap mulva távozt, régi szeretetünk és tisztelünkötől kísérve.

* **Torontálmezei főrendek.** A főrendház újjászervezése már rég napirenden levő kérdés. Az alkotmányos élet újjászülése óta folyton hangzottak, s hozzászóltak publicisták, államtudósok s praktikus politikusok nagy számban. A kérdés azonban oly nagy horderejű, hogy csak természetesnek találjuk, ha az eldöntésre hivatott körök először minden oldalról megvilágítva akarják látni, mielőtt a fenálló szervezetet újabb pótolják. Azon adatok közül, melyek erre szükségesek, kétségtelenül legfontosabb az, mely a főrendi házi tagságra jogosítottak száma és egyúttal vagyoni viszonyairól, különösen pedig földbirtokuk nagyságáról ad fel-

* Kedves Jánosom! Becses közléseid eltévedt a szerkesztésben, azért lát ily elkésvé napvilágot. Szerk.

Besze János.

világ...
ügy...
törv...
állit...
letén...
jogos...
haz...
meg...
ban...
ered...
vetke...
totta...
ily...
zsef...
94/7...
bolya...
Duka...
Bódog...
5 kr...
adója...
lakik...
Karác...
Antal...
87 kr...
1279...
Szt.-M...
Sándó...
Budape...
Széche...
6000...
együtt...
megy...
állam...
leány...
szeres...
és két...
Az ott...
az ar...
fozant...
16 krr...
Markus...
Függe...
rokon...
rok...
tárab...
Alispán...
Kulifay...
Kaschat...
bolya...
tés 4...
5 fr...
kis-jés...
gyujtes...
50 kr...
gyujtes...
Horv.-C...
és Bar...
gyujtes...
Basabid...
gyujtes...
28 fr...
nak...
követke...
sen 160...
terhelve...
és 1102...
Ezzel sz...
összesen...
között...
1090 v...
A lobog...
költött...
indult...
gol. A v...
magyar...
aug. 12-...
Az ott...
szentel...
csonyi A...
2925. sz...
A r...
ról az 1...
detmény...
Nagl Alfr...
csődöt...
tovább...
1. napj...
fogva s...
6 frt 22...
nel megá...
tási ügy...
167. \$S-...
rehabit...
czéjából...
3831. sz...
töke, em...
32 kr. k...
tőber 1-...
ban meg...
lakos jav...
keblezett...
költség...
bekeblez...
15-től j...
50 kr. és...
róság ter...
rjksben...
mesi birt...
elárvere...
tására...
madik) n...
róság hiv...

érnie sikerült. A Geröfy el foglaltságtól Philippeje is; önnöd társalre jogosít a ellentül gyors ább kiejtéshez k. Kutassy J. sóséggel volt okat, melyek on k. a. si- ehérvy ke- doztuk nagy- arra kérjük ények külső fordításon; m volt képes magyarázni. éleg gondolat g az e gon- közönséget Csige, mint z összhang- nnak a zene Geröfyné és alamit kép- ilag szelid, es hangját, a elfoglalni, iában fogja Geröfyné és utt, azt az utt, soha átlékával és hangjával, az operette esség, mely szerü hang hetőleg az beolvadni. ár most is ta, dszére ársáságnak. szerepében bírálókat is. sulat prima sugár ter- val, az is- éltőan ki- dunk neki) ogy a kö- közönséget e bérlet- 6. szám (Geröfné ton bérlet érelt 8. sz. . Tobor- hol unat- Fatinica". nk el". - ru", mely- tására Ge- , előre is gyelmét. letés napja látvány ki- elet e ma- kérének a hó 17-én születése rael. tem- fog tar- epet ül erősömmel g kötele- pjai meg- meket s a s lelekkel üködésére g. A mult vendége e zágrábi tartozik, nehéz és prakozva, nai napig egyzónél estélyen, s tiszte- ma alatt a, s taig ékezése- ben elő- y a haza követni va távo- kísérvé. ndek. ég napi let ujja- bozza- raktikus azonban észetes- k körök akarjuk újabbal k erre abb sz, ak szá- ülönde- d fel-

világosítást. Ennek megállapítása végett a belügyminister még június hóban utasította a törvényhatóságokat, hogy pontos névjegyzéket állítsanak össze azon a törvényhatóság terü- letén létező családokról, melyeknek férfitagjai jogosultsággal bírnak arra, hogy a főrendi- házba kir. meghívót nyerjenek; egyúttal pedig meghagyta, hogy mutassák ki az ezek által 1883- ban fizetendő földadót is. — Ezen felszólítás eredményeképp Torontálmege alispánja a kö- vetkező kimutatást illetve névjegyzéket állí- totta össze a Torontálmege területén létező ily családok férfitagjairól: Gróf Battyányi Jó- zsef, lakik Kolozsvárott, földadója 14707 frt 94 1/2 kr.; gróf Csekonics Endre, lakik Zsom- bolyán, földadója 70005 frt 57 1/2 kr.; br. Duka Péter, lakik Hajusicán; br. Gerliczy Bódog, lakik Nagyváradon, földadója 10705 frt 5 kr.; gr. Gyulay Samu, lakik Görzben, föld- adója 5607 frt 75 1/2 kr.; gr. Karácsonyi Guidó, lakik Budapesten, földadója 41497 frt; gróf Karácsonyi Aladár, lakik Beodrán; br. Liphay Antal, lakik Lovrinban, földadója 3197 frt 87 kr.; br. Liptay Béla, lakik ugyanott földadója 1279 frt 3 kr.; gr. Nákó Kálmán, lakik Nagy- Szt.-Miklóson, földadója 14346 frt; gr. Nákó Sándor, lakik Vilchofenben (Bajorország), föld- adója 2474 frt 99 kr.; gr. Szapary Antal, lakik Budapesten, földadója 3780 frt 5 1/2 kr. és gr. Széchen Antal, lakik Pozsonyban, földadója 6000 frt. Szám szerint van tehát 13 főúr, kik együttesen 173601 frt földadót fizetnek a megye területén fekvő földbirtokai után.

* Nagy-kikindai is állít fel az állam a város segítségével állami felsőbb leányiskolát. Egyelőre három állomás ren- dszerezése tervezetik: egy igazgatói 900 és két tanítói 7-700 frt. évi fizetéssel. — Az ottani gymn. épület átalakítása ügyében az árjeltes f. e. aug. 9-én ejtetett meg. A foganatosítandó munkálatok költsége 13532 frt 16 krra irányoztatott elő.

* Ezennel szívesen helyt adunk Markus úr abbéli nyilatkozatának, hogy ő a „Függetlenség” híreit nem colportálta, s hit- rokonai részéről nem insultáltak.

* A bukovinai csángó-magyarok javára Torontálmege közleteli penz- tárába eddigelő következő összegek folytak be: Alispán úr Jánosnap gyűjtése 9 frt 21 kr., Kulifay polgármester gyűjtése 13 frt 70 kr., Kaschauer Zeitung szerkesztője 34 frt, zsom- bolyai gyűjtés 30 frt 24 kr., Heufeldi gyűj- tés 4 frt, Rothmüller R. 5 frt, csatádi gyűj- tés 5 frt 30 kr., horv.-kécsai gyűjtés 1 frt, kis-jécsai gyűjtés 2 frt, szerb-szt.-mártoni gyűjtés 1 frt 20 kr., grabácsi gyűjtés 1 frt 50 kr., Öregfalvi gyűjtése 1 frt 40 kr., Bobda gyűjtése 1 frt, Rom.-Kécsai gyűjtése 8 frt, Horv.-Csény gyűjtése 2 frt 5 kr., Olfszenicza és Banlak gyűjtése 8 frt 50 kr., Szerb-ltebe gyűjtése 2 frt, Sandorháza gyűjtése 8 frt, Basahid gyűjtése 26 frt 76 kr., Ném.-Pardány gyűjtése 2 frt, tör.-kanizsai szolgabíró gyűjtése 25 frt 20 kr. Összesen 195 frt 6 kr.

* Fiume hajózási forgalmá- nak élénkségét a folyó év első feleben következő adatok tanúsítják: Érkezett ösze- sen 1600 hajó 257.612 tonna rakományval terhelve, még pedig 489 gözös 186.488 tonna, és 1102 vitorlás 71.124 tonnával rakottan. — Ezzel szemben az elindult hajók száma 1591, összesen 259.261 tonna rakományval. Ezek között volt 598 gözös 189.714 tonnával, és 1090 vitorlás hajó 69.547 tonnával terhelve. A lobogót tekintve volt az érkezett gözösök között 433 osztrák-magyar és 65 angol; az elindultak között 432 osztrák-magyar és 68 an- gol. A vitorlások nagyobb része pedig osztrák- magyar, olasz és görög.

* Zászlószentelés. Török-Becsén, aug. 12-én fényes zászlószentelési ünnep volt. Az ottani iparosok gyönyörű két új zászlaját szentelték fel. Zászlóanyák voltak: Gróf Kará- csonyi Aladár né szül. Elek Margit és Rohonczy

Gidáné szül. Lónyay Flóra urhölgyek. Az ünne- pely központját a szegverés képezte, melynél felköszöntők mondták az uralkodó párra, Ru- dolf trónörökösre és nejeire, a magyar ipar műszaki fejlődésére és sikeres előmenetelére, a kormányra, a helyi ipart előmozdító Sissányi családra, mint uradalomra stb. A szegverésnél Hertelendy József Torontálmege szeretett fő- ispánja, a török-becsei szolgabíró által kép- viseltette magát. Az egyházi szertartást dr. Szentkirály Jenő, egyetemi magántanár s aka- démiai tag végezte, nagyszámú papi segédlet mellett. Ő tartotta az ünnepi beszédet is, mely nyomtatásban a közönség közt szétosza- tott. Az ünnepélynél, melynek a legszebb idő kedvezett, tömérdek nép vett részt. A vi- dékiek közül gróf Zichy Géza, gróf Kará- csonyi Aladár és Vecsey Sándor volt jelen. Az ünnepi áldomást Rohonczy Gida orsz. képviselő kúriájában tartották meg, hol este a nép számára is sikerült táncmulatság ren- deztetett.

Közigazgatási bizottság.

Torontálmege közigazgatási bizottságának 1883. évi augusztus 6-án tartott rendes havi ülésén előadott ügyek tárgysorozata: (Vége.)

Közmunka és közlekedési ügyek.
Temesmege közigazgatási bizottsága megküldi a Ve- rovácz barán átvezető hid helyreállítására tárgyában hozott 1620. 540. ül. szám alatt kelt határozatát. — A hid felére a csoportosítás meghatározatik, mert a hid fele Torontálban fekszik.
A nagyméltóságú m. kir. közmunka és közlekedési miniszter 23841. sz. a. megküldi a nagy-kikinda- nagy-becskerei helyi érdekű vasút után rendőri bejárásról f. e. június hó 6-án felvett jegyzőköny- nek s a vonaltársulathoz intézett rendeletének má- solatát. — Tudomásul.

Távirada főnök jeleníti, hogy a két vasut igazgatóit a távirada átvétele végett megkeresse. — Tudomásul.
Enyedy Albert kir. főmérnök betérjeszti jelentését az állam és országutak állapotáról, és a posta és táv- irdai ügyekről. — Tudomásul.
Dolova postája. — Pártólólag az igazgatósághoz fel- terjesztetik.

Aranka társulat tervei. — Küldöttség menesztetik.
Árvaügy.
Marinkov Rada Taras község volt községm. fizetésé- nek ki nem szolgáltatása iránti panaszára vonatkozó jelentését bemutatja a török-becsei szolgabíró. — Elutasítatik.

Egészségi ügy.
A megyei főorvos havi jelentése. — Tudomásul.
Börtön ügy.
A kir. ügyész havi jelentése. — Tudomásul.
Hadtötelességek ügyei.
Cseleketits Todor tiszta-hegyesi lakos nősülési kérvé- nye. — Elutasítatik.
Turi Péter kükékházi lakos hason ügye. — Elutasít- tatik.
Szőlősi János homolici lakos hason ügye. — Eluta- sítatik.
Borojev Péter czrepajai lakos hason ügye. — Eluta- sítatik.

Fegyelmi és felebbezett ügyek.
Török-Kanizsa község képviselői testületének felebbe- zése a tekintetes közigazgatási bizottság folyó évi jú- nius hó 4-én 1412. sz. alatt kelt határozata ellen. — Felterjesztetik.
Issekutz Antal járási szolgabíró betérjeszti Valkány község 1882. évi költségelirányzatot. — Az ura- dalom felszólamlása alutasítatik.
Schlesinger Lajos, rom.-kécsai lakos a tekintetes me- gyei alispán urnak 13720. sz. a. hozott II. fokú ha- tározata elleni felebbezése. — Két egybehangzó ha- tározat ellen intézve, elutasítatik.
Berger Fülöp tordai lakosnak felebbezése a közigaz- gatási bizottságnak 778. ex 1883. sz. a. hozott III. fokú határozata ellen. — Elutasítatik.
Dossinger János vizezdiai pénzeszédő számadásai. — Tudomásul szolgál.

Antalfalvi szolgabírói hivatal betérjeszti Lajosfalva község 1882. évi költségvetését. — A költségvetés tárgyában hozott határozat feloldatik és újabb ha- tározat hozatalra eldöntik el.

Torontálmege alispánjának jelentése Okánovits György oppovai lakosnak az ottani községi bíró ellen pana- szos ügyben. — Tudomásul.
Antalfalvi járási szolgabírói hivatalnak jelentése Kapu- nác János Idvor község volt bírójára elleni panaszos ügyben. — Elnöki uton elintéztetett.

Torontálmege alispánja betérjeszti Toba községnek 1883. évi június hó 28-án sz. a. kelt felebbezését. — Alispáni határozat helybenhagyatik és közgyűlés- hez előterjesztés tétetik.
Torontálmege alispánja betérjeszti Lévy György ile- tősége tárgyában Torda község részéről beadott fele- bezését. — Póttárgyalás rendeltek el.

A nagy-kikindai kir. törvényeknek 1883. évi június 13-án 1906. bftó sz. a. vádolt Übner György bílléti tanító ellen hozott második ítélete. — A felfüggesztő határozat függőben tartatik.
Jedlicska Pál volt kocsoháti bérlő jelenleg n.-csanádi lakosnak kérelme. — A megye alispánjának átenged- tetik.
A nagyméltóságú közmunka és közlekedési m. kir. miniszter határozata a török-becsei és kumáni. határokon átvonuló keresztutak tárgyában. — A megye alispánjának kiadatik.
A nm. m. kir. belügyminiszternek a közigazgatási bizottságnak 1881. november hó 7-én 2013-1371. sz. határozata folytán 1883. évi július hó 25-én 39534 sz. a. kelt átirata, az écskai uradalomra Jankahid, Lázárköld, Zsigmondfalva és Lukácsfalva község ál- tal az 1880. évre eszközölt községi adókievítés tár- gyában. — A megye alispánjának kiadatik.
A megye alispánja értesít, hogy a hufeld- zombolyai utra tervezett dobogó felállítás kérdésében elrendelt eljárás az utalakkól 35 frtot kiutalványozott. — Tudomásul szolgál.

KÖZGAZDASÁG.

Heti jelentés a budapesti gabna- tözsdéről.

Budapest, aug. 10-én.
(Steiner József és társa termény-, gabona- és bizomány- czég jelentése.)

Az üzlet szilárd, külföld nagy mennyiségeket vásárolt. Sajátságos, hogy külföld Magyarországon megvásárolt árakat Bécsben raktározatja be, és mel- lözi a fővárosi közkartárakat az itteni roppant magas fekérek és illetek miatt.
Buza szilárd. Elsőrendű 81 ko, piros acélos 11.60, új 77-78 ko, 11.25, 76 ko, 11. — sárga 10.40 — 11 frt/kg kelt, Gyertyamoson 9.85, Hódmező-Vásárhelyen új 10-15.

Rozs szilárd. Elsőrendű 7.85, közepes 7.60, Deb- reczen 7.20, Fegyváha 7.40.
Árpa takarmányár 7.60, finomab Szobozslón 7.20, Berettyó, Újfalú 8 frt. Vácz 9.25, Apez-Szanton Che- valier 10.25.

Tengeri hibás 6-6.20, jó minőségű 6.45-6.55.
Zab régi 7 frt/kg, új 6.50-6.70.
Repeze hibás 15.50, elsőrendű 16.50.
Konkoly 2.50 kelt zsákostul.
Bab törpe aug. szállításra állomásokon 12.75 kőtettett.
Határidőüzlet. Szilárd hangulat mellett árak folyton emelkednek. Buza őszre 10.90, tavaszra 11.54. Zab őszre 6.67, tavaszra 7.10. Rozs őszre 7.80. Tengeri 1884. máj. jun. 6.65.

A torontálmegei falkal- és hitelbank 1883. július havi forgalom kimutatása
I. Takarékpénztári betételek frt kr.
állása 1883. június végével . . . 323899 08
betételek július hóban . . . 19793 25
összesen . . . 343692 33
visszafelezések július hóban . . . 8557 93
állása július végével . . . 335134 40

II. Betéti levelek
állása június végével . . . 5500 --
betételek július hóban . . . 8000 --
állása július végével . . . 13500 --

III. Folyó számlai üzlet
tevőleges egyenleg június végével . . . 31288 32
kiadások július hóban . . . 805 96
összesen . . . 32094 28
bevételezett július hóban . . . 302 77
tevőleges egyenleg július végével . . . 31791 51

IV. Leszámítási üzlet

a) bankváltók

a tárcza állása június végével . . .	425510 13
leszámítottatott július hóban . . .	111184 08
összesen . . .	536694 21
visszafelezett július hóban . . .	78430 26
a tárcza állása július végével . . .	458263 95

b) hitelegyleti váltók

a tárcza állása június végével . . .	6755 --
leszámítottatott július hóban . . .	485 --
összesen . . .	6270 --

V. Előlegezek értékpapírokra

állása június végével . . .	13456 --
kiadottatott előlegek július hóban . . .	145 --
összesen . . .	13601 --
visszafelezett előlegek július hóban . . .	3820 --
állása július végével . . .	9781 --

VI. Ingatlan kölcsönök

állása június végével . . .	14266 62
kiadottatott július hóban . . .	2000 --
összesen . . .	16266 52
visszafelezések július hóban . . .	193 56
állása július végével . . .	16072 96

VII. Pénz-forgalom

készpénzgyenleg június végével . . .	7650 47
bevételek július hóban . . .	245375 90
összesen . . .	253026 37
kiadottatott július hóban . . .	236541 23
egyenleg július végével . . .	16485 14

IRODALOM és MŰVÉSZET.

A „Képes Családi Lapok” 46. száma követ- kező tartalommal jelent meg: „Eljegyzés után”, elbe- szélés, írta Prém József. — „Egyedül”, költemény, írta Móra István. — „A boszu áldozatai”, beszély (folyt. köv.) írta Paczó István. — „Biron szerelme”, elbeszélés az orosz udvari életről, (folyt. köv.) közli Milesz Béla. — „Korai hervadás”, elbeszélés (folyt. köv.), írta Halasz Ferenc. — „Heti tárcza: (Unalmas hét)” írta — v. — „A sirig”, elbeszélés (folyt. köv.), írta Frygale C. Emilia, fordította Szöllösy D. Képmagyarázat. — Min- denféle.

Képeink: „A ramazan-ünnep Szerajevóban” — „Ünnepély az adlersbergi barlangban a királyi ott tar- tozkodásokor.” — „Amerikai törpök.”

Melléklet: A „Valeria” című regény 97-112. oldala. — Mai számunkhoz van mellékelve a „Gazd- sági és Háztartási Lapok” augusztus havi száma.

Felelős szerkesztő: Lauka Gusztáv.

NYILTTÉR.)

Tek. szerkesztő úr!

Több helybeli előkelő család nevében azon ké- réssel járulok tekintetesség becses színe elő, hogy jelen soraimnak tisztelt lapjában tört engedni annyival is inkább méltóztatnék, mert jelen czikk arra van hi- vatva, hogy városunk t. közönségét figyelmeztesse — miszerint a Hunyady-utczában, az óriási reklamot ki- vül a „G. Neidlinger” czéget viselő varrógép raktár üzletvezetőivel kik, hogy honnan pottyantak ide, a jó Isten tudja — érintkezésbe jönni okadjanak.

Azaz, azt ki nem kerülni a t. közönség, mert ezen urak hetekig eljárnak tisztességes családokhoz és ott addig tolazkodnak és szemtelenkednek, míg a köz- zönség azt nem veszi észre, hogy ezen szédelőgék hálo- jába kerül, a legkülönösebb az, hogy ezen jó madarak leginkább kisasszonyokhoz és özvegy asszonyokhoz mennek és ott, tisztelet a kivételeknek, azok járatlan- ságát felhasználva, azokkal 75-80 frtos kötvényeket íratnak alá, és onnan ha van, a régi varrógépet rána- dasul (t. i. az új gépre) elvisszik, és másnap küldenek oda egy 10-15 frtnyi értékű haszonvetetlen régi varrógépet; ha aztán a közönség köréből, mint ez több ízben megtörtént, a fentírtet varrógépet más nap visszaküldik azzal, hogy nem használhatják, ezen urak elég vakmerők azt válaszolni: ja, azt visszavenni nem lehet, mert a Geschäft meg van kötve.

Magam is szemtanuja valék, mikor határidőre in- tézkedés folytán kaphatta csak vissza egy tisztességes család tulajdon varrógépét azektól az uraktól, kik nem becsületére, de szegényre válnak városunk derék és általános tisztelt kereskedelmi közönségének.

A fent említett család 75 frt erejűg aláírt kötvényét mindaddig vissza nem kapta, mert az állandólag már a fővárosban van, kivánsai vagyok, ki fogja ki- kézbesíteni e kötvényt: a G. Neidlinger czége, vagy par- hó mulva a kir. bírói végrehajtó?

Tehát méltóztatnék a t. közönségnek szem előtt tartani ezen igen jeles német közmondást: „Vorsicht ist die Mutter der Weisheit.”

Ezek után fogadja tek. szerkesztő úr mely hód- dolatom kifejezését, melylyel vagyok

N.-Beckerek, 1883. augusztus 14-én.
alázatos szolgálja
Türkli Nandor.

* Az e rovat alatt közölt czikkert nem vállal fe- lelősséget a szerk.

H I R D E T É S E K.

2925. sz. 1883. Árverés. (247-3.2)

A módosi kir. járásbírósg mint tkvi hatóság részé- ről az 1883. évi 1539. sz. a. kibocsájtott árverési hir- detmény részbeni módosítása mellett közhírré tétetik, hogy Nagl Alfred becsi lakos végrehajtójának, Mesterovits Pál csődtömege végrehajtást szenvedett elleni 1000 frt tőke, továbbá 12000 forint tőkeösszeg után 1877. évi július hó 1. napjától számítandó 7% kamatok és ugyanezen időtől fogva számítandó 7% késedelmi kamat 3000 frt erejéig, 6 frt 22 kr. perbeli, 15 frt 46 kr. eddigi és 11 frt ezen- nel megállapított árverés kérésí költség iránti végrehaj- tási ügyében, valamint az 1881. évi 60. t. cz. 166. és 167. §§-aira tekintettel ezenen csatlakoztatott külön vég- rehajtási ügyekből folyó követelések behajtása céljából is, nevezetesen: végrehajtató javára 1880. évi 3831. sz. a. C. 101. sorsz. alatt bekeblezett 443 frt 97 kr. tőke, ennek 1880. január 1-től járó 6% kamatai, 9 frt 32 kr. költség, továbbá 1500 frt tőke, ennek 1879. ok- tóber 1-től járó 6% kamatai, 8 frt 13 és 20 frt 99 kr- ban megállapított költség, végül Kohn I. L. n.-becskerei lakos javára 1879. évi 4696. sz. a. C. 83. sorsz. a. be- keblezett 1000 frt tőke, 6% kamat és 17 forint 90 kr. költség, ugy 1879. évi 5121. sz. alatt C. 87. sorsz. alatt bekeblezett 1000 frt tőke, ennek 1879. évi szeptember 15-től járó 6% kamatai, 7 frt óvási, 1/3% váltódíj, 135 frt 50 kr. és 15 frt 90 kr. költség iránt a módosi kir. jbi- rósg területéhez tartozó Horváth-Bóka község 257. sz. tjkvhen A. I. alatt Mesterovits Pál tulajdonul felvett ne- mesi birtokrésznek 36251 frtnyi becsárban való nyilvános elárverezése ezenen elrendeltetik, és annak foganatosí- tására a határidő 1883. évi szeptember hó 3. (har- madik) napjának, délelőtt 10 (tíz) órájára ezen kir. jbi- rósg hivatalos helyiségében kitzetetik.

1. Kikiáltási ár a fentebb kitett becsár, a melyen alul is az árverésre kitzűtt birtokok eladatni fognak.

2. Árverezni kívánók tartoznak a becsár 50%-át, vagyis 1812 frt 55 krt az árverés megkezdése előtt kész- pénzben, vagy az 1881. évi LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt ovadékképes értékpapírban a kiküldött kez- zéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t. cz. 170. §. értel- mében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kir. járásbírósg mint telekkönyvi hatóság Módoson, 1883. évi márczius hó 22-én.

4149. sz. tkvi 1883. (257-1.1) Árverési hirdetmény.

A módosi kir. járásbírósg mint telekkönyvi hatóság részéről közhírré tétetik, hogy Reiter Leonhard végre- hajtójának, Oszvald Adolf végrehajtást szenvedett elleni 310 frt hátralékos tőke, ennek 1882. évi január hó 1-ső napjától számítandó 8% kamatai 15 frt eddigi és 17 frt 50 krtban ezenen megállapított árverés kérésí költség iránti végrehajtási ügyében, valamint a csatlakozott vég- rehajtató: Kohn L. Josef's Nachfolger czég 278 frt tőke, ennek 1882. január 1-től járó 6% kamata és 37 forint költség követelésének behajtása céljából is a módosi kir. bíróság területéhez tartozó Módos község 957. sz. tjkben A. I. alatt felvett 292. összeírásí számú beltelek hazból Oszvald Adolfot megillető felerésznyi jutaléknak 503 frt 25 kr. becsárban való nyilvános elárverezése ezenen elrendeltetik és annak foganatosítására a határidő 1883. évi október hó 11-ik (tizenededik) napjának, délelőtt

9 órájára, ezen telekkönyvi hatóság hivatalos helyiségé- ben kitzetetik.

1. Kikiáltási ár a fentebb kitett becsár, a melyen alul is az árverésre kitzűtt birtokok eladatni fognak.

2. Árverezni kívánók tartoznak a becsár 10%-át, vagyis 50 frt 30 krt az árverés megkezdése előtt kész- pénzben, vagy az 1881. évi LX. törv. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333. sz. a. k. m. kir. igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt ovadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a. ér- telmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezé- séről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kir. járásbírósg mint tkvi hatóság.
Módoson, 1883. évi június hó 28-án.

2406. sz. b. 1883. Pályázat. (523-3.2)

A megye ttes bizottságának 1882. évi június hó 12-én 454. bgy. sz. a. kelt határozatával Torda község- ben évi 300 frt fizetéssel szervezett jegyzőségédi állomas betöltésére a választás f. évi augusztus hó 26-án, reggeli 9 órára, Torda község hazánál kitzetetik.

Mindazok, kik ezen állomásra pályázni óhajtanak és a jegyzői vizgát letették, a magyar, német nyelvet szó- val és írásban birják, felhivának, hogy kellőben felszerelt folyamodványaikat folyó évi augusztus hó 25-ig alólírtan benyujtsák.

Nagy-Becskereken, 1883. augusztus 7-én.
Bakalovich Ágoston,
szolgabíró.

